

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης της απόφασης 2000/819/ΕΚ σχετικά με ένα πολυετές πρόγραμμα για τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα, ιδίως για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) (2001-2005)»

COM(2003) 758 τελικό — 2003/0292 (COD)

(2004/C 302/02)

Στις 23 Δεκεμβρίου 2003, και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία Αγορά, Παραγωγή και Κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Ιουνίου 2004, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Δημητριάδη.

Κατά την 410η σύνοδο ολομέλειάς της, της 30ής Ιουνίου και 1ης Ιουλίου 2004 (συνεδρίαση της 30ής Ιουνίου 2004), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 140 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 4 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Προοίμιο

1.1 Η ΕΕ αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει τόσο πριν όσο και μετά τους στόχους που ετέθησαν στην Σύνοδο Κορυφής της Λισαβόνας: α) σοβαρό πρόβλημα ανταγωνιστικότητας και εκσυγχρονισμού των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ, β) σοβαρά προβλήματα δυσλειτουργιών και γραφειοκρατίας εκ μέρους των δημοσίων διοικήσεων στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, γ) ανεπάρκεια συντονισμού των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων των ΜΜΕ, των δημόσιων διοικήσεων και της Επιτροπής για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, δ) έλλειψη συντονισμού των εθνικών πολιτικών για τις ΜΜΕ, ε) απουσία υποχρεωτικής μακροχρόνιας στρατηγικής για τις ΜΜΕ στα κράτη μέλη, στ) σοβαρά προβλήματα χρηματοδοτικών ενισχύσεων των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ) από τον τραπεζικό τομέα και από εταιρίες κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, ζ) υψηλό χρηματοδοτικό κόστος δανεισμού λόγω του μικρού μεγέθους των ΜΜΕ και αυξημένου επιχειρηματικού κινδύνου και η) απουσία μίας μόνιμης πολιτικής για τις ΜΜΕ.

1.2 Η ΕΕ παρά το γεγονός ότι έχει ολοκληρώσει νομοθετικά και κανονιστικά την ενιαία αγορά, αναγνωρίζει ότι το ισχύον καθεστώς και τα δυνητικά του πλεονεκτήματα δεν έχουν γίνει απόλυτα αποδεκτά από τις ΜΜΕ και δεν χρησιμοποιούνται οι δυνατότητες οι οποίες υφίστανται.

1.3 Η ΕΕ δίνει την μάχη του ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο προσπαθώντας να αντεπεξέλθει στην ισχυρή οικονομική και πολιτική θέση των ΗΠΑ ⁽¹⁾, οι οποίες έχουν εξαιρετικά επιτεύγματα ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας, την Ιαπωνία, τις Χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας ⁽²⁾ και τις ανερχόμενες οικονομικές δυνάμεις της Κίνας, της Ινδίας και της Βραζιλίας.

1.4 Η ΕΕ αντιμετωπίζει ως το μέγιστο κοινωνικό και οικονομικό πρόβλημα την ανεργία και έχει θέσει ως πρωταρχικό της στόχο τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης κυρίως στις ΜΜΕ, οι οποίες αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

1.5 Η ΕΕ καταβάλλει σημαντική προσπάθεια να ενισχύσει την έρευνα και την τεχνολογία διότι γνωρίζει ότι η πρόοδος σε αυτούς τους τομείς αποτελεί τη μοναδική εγγύηση ανάπτυξης και προόδου, αλλά η προτεινόμενη στρατηγική δεν επιφέρει πάντοτε τα αναμενόμενα αποτελέσματα λόγω έλλειψης ευέλικτων μηχανισμών και κανονιστικών πλαισίων που ενισχύουν τη γραφειοκρατία, μειώνουν την αποτελεσματικότητα και δημιουργούν αρνητικές καθυστερήσεις.

1.6 Για την αντιμετώπιση όλων των παραπάνω δεδομένων, το Συμβούλιο του Άμστερνταμ (Ιούνιος 1997) και η ειδική Σύνοδος Κορυφής για την Απασχόληση (Νοέμβριος 1997 — Λουξεμβούργο) έβαλαν τις βάσεις για την Πρωτοβουλία για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση και το Συμβούλιο Υπουργών με τις Αποφάσεις 98/347/ΕΚ ⁽³⁾ και 2000/819/ΕΚ ⁽⁴⁾ έθεσε τις βάσεις για μία οργανωμένη και συνεχή ενίσχυση της ευρωπαϊκής επιχειρηματικότητας με παράλληλο στόχο την αύξηση των θέσεων απασχόλησης, μέσω συγκεκριμένου προγράμματος.

2. Εισαγωγή

2.1 Στόχοι

Στόχοι του προγράμματος είναι, αφενός, η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης και, αφετέρου, η σύσταση και η ανάπτυξη μικρομεσαίων καινοτόμων επιχειρήσεων, όπως αυτές ορίζονται στην σύσταση 96/280/ΕΚ της Επιτροπής, με τη στήριξη των επενδύσεών τους μέσω της αύξησης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών μέσων.

⁽¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Πρόγραμμα δράσης: Η ευρωπαϊκή ατζέντα για την επιχειρηματικότητα, COM (2004) 70 τελικό, 11.2.2004.

⁽²⁾ Έγγραφο εργασίας του προσωπικού της Επιτροπής με τίτλο «Έκθεση για την Ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα 2003» [SEC (2003) 1299, 12.11.2003].

⁽³⁾ Απόφαση του Συμβουλίου (98/347/ΕΚ) για μέτρα Χρηματοδοτικής συνδρομής υπέρ των καινοτόμων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης — Πρωτοβουλία για την ανάπτυξη και την απασχόληση — ΕΕ L 155 της 29.5.1998.

⁽⁴⁾ Απόφαση του Συμβουλίου 2000/819/ΕΚ σχετικά με ένα πολυετές πρόγραμμα για την επιχειρηματικότητα, ιδίως για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (2001-2005) (ΕΕ L 333 της 29.12.2000).

2.1.1 Ο λόγος ενίσχυσης των ΜΜΕ είναι ότι έχει αποδειχθεί ότι οι ΜΜΕ δημιουργούν ευκολότερα νέες θέσεις απασχόλησης λόγω της προσαρμοστικότητας που επιδεικνύουν στην αλλαγή των συνθηκών αγοράς και στην εύκολη λήψη αποφάσεων και στην ταχύτερη εφαρμογή νέων συνθηκών εντός της επιχείρησης. Επίσης έχει αποδειχθεί ότι συνήθως αυτές οι επιχειρήσεις είναι που αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα στη σύστασή τους (λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών και έλλειψη χρηματοδοτικών πόρων), στην ενίσχυση καινοτόμων σχεδίων, (δεδομένης της απουσίας δυνατότητας πρόσβασης στην τραπεζική χρηματοδότηση και στα νέα κράτη μέλη της απουσίας τραπεζικού συστήματος, ικανού να παράσχει παρόμοιες χρηματοδοτήσεις) και στην ανάπτυξη διεθνικών συνεργασιών.

2.2 Περιγραφή — Ύψος Προγράμματος

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει τρεις μηχανισμούς: α) ένα μηχανισμό επιχειρηματικών κεφαλαίων [μηχανισμός εκκίνησης του EMT⁽¹⁾], υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ), β) ένα μηχανισμό χρηματοδοτικών συνεισφορών για τη στήριξη της δημιουργίας διεθνικών κοινών επιχειρήσεων από ΜΜΕ στην ΕΕ (Joint European Venture — JEV) υπό τη διαχείριση της Επιτροπής και γ) ένα μηχανισμό εγγυήσεων (Μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ) υπό τη διαχείριση του ΕΤΕ.

2.2.1 Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανερχόταν σε 432,56 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 168 εκατ. ευρώ για τον Μηχανισμό εκκίνησης του EMT, 57 εκατ. ευρώ για το JEV και 198,56 εκατ. ευρώ για τον μηχανισμό εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ. Λόγω της μεγάλης χρήσης του μηχανισμού εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ, ποσό 30,56 εκατ. ευρώ μεταφέρθηκε από το JEV στον μηχανισμό εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ. Έως τις 29 Μαΐου 2002, δηλαδή έως τη λήξη της περιόδου δέσμευσης των δημοσιοοικονομικών κονδυλίων, ο αρχικός προϋπολογισμός που είχε δεσμευθεί για το μηχανισμό εκκίνησης του EMT και τον μηχανισμό εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ, είχε απορροφηθεί πλήρως από το ΕΤΕ. Όσον αφορά το JEV διατέθηκαν για την υλοποίηση διαφόρων σχεδίων συνολικά κονδύλια 14,5 εκατ. ευρώ.

2.2.2 Ο μηχανισμός επιχειρηματικών κεφαλαίων (ενισχύσεις εκκίνησης του EMT) δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την απόκτηση συμμετοχών με επιχειρηματικά κεφάλαια σε ΜΜΕ κυρίως κατά τη σύσταση και τα πρώτα στάδια ανάπτυξής τους ή/και σε καινοτόμες ΜΜΕ, μέσω επενδύσεων σε ειδικευμένες εταιρίες κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών.

2.2.2.1 Στο Joint European Venture (JEV) η ΕΕ χορηγεί χρηματοδοτικές συνεισφορές σε ΜΜΕ για τη σύσταση νέων διεθνικών κοινών επιχειρήσεων στην ΕΕ.

2.2.2.2 Στο μηχανισμό εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ, η ΕΕ διαθέτει δημοσιονομικούς πόρους για την κάλυψη του κόστους των εγγυήσεων και αντεγγυήσεων που παρέχει το ΕΤΕ για να προαγάγει την αύξηση των δανείων προς τις ΜΜΕ σε νέες καινοτόμες επιχειρήσεις. Ο επιδιωκόμενος στόχος επιτυγχάνεται με την αύξηση της

δυναμικότητας των προγραμμάτων εγγυήσεων που λειτουργούν στα κράτη μέλη και αφορά τόσο νέα όσο και υπάρχοντα χαρτοφυλάκια. Ο μηχανισμός καλύπτει μέρος των ζημιών που προκύπτουν από τις εγγυήσεις μέχρι ένα προκαθορισμένο ανώτατο όριο και αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στη χρηματοδότηση των άυλων στοιχείων του ενεργητικού των ΜΜΕ.

3. Αποτελέσματα προγράμματος

3.1 Βάσει της έκθεσης της Επιτροπής στα πλαίσια του μηχανισμού εκκίνησης του EMT, επωφελήθηκαν τον Ιούνιο του 2002⁽²⁾, περίπου 206 ΜΜΕ του τομέα της υψηλής τεχνολογίας (βιοτεχνολογία/βιοεπιστήμες και τεχνολογία της πληροφορίας) οι οποίες και στον τομέα νέων θέσεων εργασίας είχαν θετικά αποτελέσματα, από τον μηχανισμό εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ υποστηρίχθηκαν 112 000 μικρότερες επιχειρήσεις οι οποίες είχαν αύξηση απασχόλησης περισσότερο από 30 % ενώ από τον μηχανισμό JEV υποστηρίχθηκαν ελάχιστες προτάσεις (μόνο 137 προτάσεις έγιναν δεκτές).

4. Παρατηρήσεις

4.1 Η έκθεση της Επιτροπής⁽³⁾ και για τα τρία προγράμματα στηρίχθηκε σε πολύ μικρό δείγμα επιχειρήσεων έτσι ώστε τα εξαγόμενα συμπεράσματα να εμπεριέχουν μεγάλες πιθανότητες στατιστικού αλλά και ουσιαστικού λάθους.

4.2 Στην τετραετία 1998 (χρόνος έναρξης) έως 2002 (χρόνος αξιολόγησης): α) από τον μηχανισμό εκκίνησης του EKT επωφελήθηκαν περίπου 206 ΜΜΕ. Η ΕΟΚΕ θεωρεί τον αριθμό αυτό χαμηλό, εάν συγκριθεί με τις επιδόσεις αντίστοιχων προσπαθειών στις ΗΠΑ όπου υπήρξε έκρηξη ίδρυσης ΜΜΕ και εξαιρετική επιχειρηματικότητα μέσω αντίστοιχων μηχανισμών, οι οποίοι στηρίχθηκαν σε επιχειρηματικά κεφάλαια υψηλού ρίσκου, β) από τον μηχανισμό JEV δημιουργήθηκαν μόνον 31 διεθνικές επιχειρήσεις και παρήχθησαν 252 νέες θέσεις απασχόλησης, αποτελέσματα που δεν αντιστοιχούσαν στις προβλεπόμενες προσδοκίες, γ) θετικά κρίνονται τα αποτελέσματα του μηχανισμού εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ.

4.3 Οι προβλέψεις της έκθεσης σχετικά με την αύξηση των ποσοστών απασχόλησης στις υπό ενίσχυση επιχειρήσεις στηρίζονται σε παλαιά στοιχεία (2001 — ήμισυ 2002) και δεν μπορούν να αξιολογηθούν επαρκώς και για τα τρία υποπρογράμματα.

4.4 Η ΕΟΚΕ δεν κατέχει τα οριστικά, πραγματικά και πλήρη στοιχεία για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (1998-2003). Έτσι, καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη η αξιολόγηση αλλά και η παρουσίαση θέσεων και συμπερασμάτων. Παρ' όλα αυτά η ΕΟΚΕ τονίζει για μία ακόμη φορά το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της για την προσπάθεια δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης και καλεί την Επιτροπή να τη διατηρήσει ως ύψιστη προτεραιότητα μετά την τροποποίηση του εν λόγω προγράμματος.

⁽¹⁾ EMT: Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για τις Τεχνολογίες, δημιουργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) με σκοπό να παρέχει επιχειρηματικά κεφάλαια σε ΜΜΕ τεχνολογίες με τη μεσολάβηση υφιστάμενων εταιριών κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών.

⁽²⁾ Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο — COM(2003) 758 τελικό, 8.12.2003

⁽³⁾ Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο — COM(2003) 758 τελικό, 8.12.2003

4.5 Η ανάληψη υψηλών επενδυτικών ρίσκων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση καινοτόμων ιδεών ώστε να μετατραπούν σε επιχειρηματικά σχέδια και να καταλήξουν σε επιτυχείς επενδυτικές προσπάθειες. Η εκπληκτική επιτυχία ορισμένων τέτοιων σχεδίων αποσβένουν αποτυχημένες προσπάθειες άλλων καινοτόμων σχεδίων που δεν γίνονται τελικά αποδεκτά από την αγορά.

4.6 Από το πρόγραμμα αγνοείται πλήρως η παραδοσιακή οικονομία. Η συνεχής αναφορά σε καινοτόμες δράσεις αποκλείει τη δυνατότητα πρόσβασης μικρών ή μεσαίων παραδοσιακών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση. Η καινοτομία είναι πολύ σημαντικό εργαλείο για τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της. Θα πρέπει όμως να τονισθεί ότι: α) Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κινδυνεύουν να απολέσουν οριστικά τα μερίδια αγοράς εντός της ευρωπαϊκής αγοράς από εισαγωγές προϊόντων παραδοσιακής οικονομίας τρίτων χωρών χαμηλού κόστους, β) η μη στήριξη των παραδοσιακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων ενέχει τον κίνδυνο δημιουργίας oligopolιών στον τομέα διανομής και εμπορίου, με αλυσιδωτές επιπτώσεις σε όλη την παραγωγική διαδικασία, με αποτέλεσμα τη συνολική απώλεια θέσεων εργασίας.

4.7 Η μείωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών με τη δημιουργία ενιαίων θυρίδων (one stop shops) που θα αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση των διαδικασιών και η κατάργηση των περιττών εγγράφων με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την παρουσία των ΜΜΕ στα εν λόγω προγράμματα.

5. Συμπεράσματα

5.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τις προτεινόμενες από την Επιτροπή τροποποιήσεις της Απόφασης 2000/819/ΕΚ.

5.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι η μέτρηση του συνολικού αντίκτυπου των τριών χρηματοδοτικών μέσων μπορεί να γίνει μετά την παρέλευση σημαντικού χρονικού διαστήματος αλλά θεωρεί ότι αφενός παρήλθε ικανός χρόνος από την έναρξη έως την αξιολόγηση ώστε να μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα που θα οδηγήσουν σε διαρθρωτικές κινήσεις, αφετέρου στις σημερινές παγκοσμιοποιημένες συνθήκες της διεθνούς οικονομίας με εκρηκτικό ανταγωνισμό δεν υφίσταται η πολυτέλεια χρόνου λόγω συνεχών αλλαγών των τάσεων και των προοπτικών των επιχειρήσεων.

5.3 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι κατά τα έτη 2001 και 2002 το διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον υπήρξε αρνητικό και ότι υπήρξε μείωση των επιχειρηματικών κεφαλαίων στην ΕΕ και απροθυμία των μεγάλων τραπεζών να δανείζουν κεφάλαια στις ΜΜΕ. Το 2002 η ζήτηση για εγγυήσεις στην Ευρώπη αυξήθηκε σημαντικά, δεδομένου ότι οι μεγάλες τράπεζες άρχισαν να ζητούν πρόσθετες ασφάλειες, θεωρώντας ότι υφίσταται υψηλό ρίσκο και υψηλό κόστος διαχείρισης. Η ΕΟΚΕ εξαιτίας των παραπάνω συνθηκών θεωρεί ακόμα χρησιμότερη την ύπαρξη των μηχανισμών αυτών και κυρίως του Μηχανισμού εγγυήσεων και του Μηχανισμού εκκίνησης. Επίσης προτείνει την ενίσχυση της συνεργασίας με εξειδικευμένες μικρές τράπεζες οι οποίες έχουν ως κύριο αντικείμενο την εξυπηρέτηση των ΜΜΕ και οι οποίες διαθέτουν ευελίctους μηχανισμούς επικοινωνίας.

5.4 Η ΕΟΚΕ στηρίζει τις προσπάθειες των τριών υποπρογραμμάτων και αναγνωρίζει την αναγκαιότητά τους, θεωρεί όμως δύσκολη, γραφειοκρατική και ανελαστική την διαδικασία ένταξης σε τέτοιου είδους προγράμματα από τις ΜΜΕ, οι οποίες συνήθως έχουν σημαντικά προβλήματα ενημέρωσης και εσωτερικής οργάνωσης.

5.5 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο τον Μηχανισμό εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ και ζητεί να υπάρξουν σημαντικές ενισχύσεις των χρηματοδοτήσεων αυτών και να καταβληθεί κάθε προσπάθεια ώστε να συμπεριληφθούν άμεσα οι χώρες που δεν έχουν ήδη καλυφθεί (Ελλάδα, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο).

5.6 Η ΕΟΚΕ στηρίζει τις προσπάθειες ενίσχυσης του μηχανισμού εγγυήσεων λόγω της εισόδου των νέων χωρών μελών στις οποίες υφίστανται χιλιάδες ΜΜΕ οι οποίες δεν βρίσκουν πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό κι έτσι αδυνατούν να προχωρήσουν σε παραγωγικές επενδύσεις και σε δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

5.7 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να επανεξετασθεί ο προϋπολογισμός του προγράμματος ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των νέων κρατών μελών. Ο παρόν διαθέσιμος προϋπολογισμός αφορούσε και έχει οριστεί για τα 15 κράτη μέλη και όχι για 25 κράτη μέλη εκ των οποίων είναι βέβαιον ότι οι νέοι εταίροι θα παρουσιάσουν αυξημένες ανάγκες.

5.8 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω ο μηχανισμός εκκίνησης του EMT διότι αποτελεί απαραίτητο εργαλείο ανάπτυξης καινοτόμων ΜΜΕ και στήριξης υψηλού ρίσκου επιχειρηματικών σχεδίων τα οποία είναι αναγκαία για την ανάπτυξη της έρευνας και της τεχνολογίας αλλά και άλλων επενδυτικών σχεδίων ΜΜΕ τα οποία δεν υπάγονται στον χώρο της υψηλής τεχνολογίας αλλά παρουσιάζουν σοβαρό επιχειρηματικό ενδιαφέρον και πρέπει να έχουν ανοικτή γραμμή σε κάθε μορφής χρηματοδοτικών μέσων και εργαλείων. Κατά συνέπεια προτείνεται:

- α) η εγγυοδοτική στήριξη κάθε νομικής μορφής επιχείρησης, ανεξάρτητα από το αντικείμενο δραστηριότητάς της,
- β) η χρηματοδοτική στήριξη βάση του EMT σε κάθε μορφή επιχείρησης,
- γ) η ποσοστιαία υψηλότερη στήριξη των καινοτόμων πρωτοβουλιών υψηλού ρίσκου,
- δ) σε κάθε περίπτωση η κλιμάκωση των ενισχύσεων κεφαλαίων (EMT), με βάση το αντικείμενο εργασιών, η αύξηση της απασχόλησης και η καινοτομία,
- ε) η εμπλοκή του τραπεζικού συστήματος στη διάχυση της ενημέρωσης και η στήριξη των προγραμμάτων χρηματοδότησης και εγγυήσεων,
- στ) να εξετασθεί η δυνατότητα διαπραγμάτευσης του επιτοκίου των εγγυοδοτούμενων επιχειρήσεων σε κεντρική συμφωνία μεταξύ του Μηχανισμού εγγυοδοσίας και των τραπεζών,
- ζ) να εξετασθεί η δυνατότητα ενίσχυσης μέσω του Μηχανισμού εγγυοδοσίας των εθνικών πρωτοβουλιών.

5.9 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα κεφάλαια, ιδιωτικά και δημόσια, τα οποία διατίθενται στην ΕΕ στον τομέα της Ε&ΤΑ είναι ανεπαρκή και δεν μπορούν να καλύψουν τις αυξημένες ανάγκες των ΜΜΕ πληροφορικής, νέων τεχνολογιών και βιοτεχνολογίας. Η ΕΟΚΕ ζητεί την ανεύρεση σημαντικά μεγαλύτερων πόρων για να καλυφθούν οι ανάγκες αυτές.

5.10 Θα πρέπει να μελετηθούν, να αξιολογηθούν και να χρησιμοποιηθούν, όπου αυτό είναι απαραίτητο, οι ταχείς και ευέλικτοι μηχανισμοί που υφίστανται και λειτουργούν με εξαιρετικά αποτελέσματα στις ΗΠΑ και να γίνει περαιτέρω άνοιγμα συνεργασίας με ειδικευμένα ταμεία ιδιωτικών επιχειρηματικών κεφαλαίων, όπου και όταν υφίσταται επενδυτικό ενδιαφέρον⁽¹⁾. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στον τομέα αυτό.

5.11 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες ενημέρωσης των ΜΜΕ για την ύπαρξη και λειτουργία του μηχανισμού εγγυήσεων, αλλά και να βρεθούν καλύτεροι τρόποι πρόσβασης και επικοινωνίας με την ΕΤΕ και το ΕΤΕΠ. Από την διεξαχθείσα έρευνα προέκυψε ότι η πλειοψηφία των ΜΜΕ έχουν άγνοια ότι η ΕΕ καταβάλλει οργανωμένη προσπάθεια ενίσχυσής τους. Για τον λόγο αυτό είναι αναγκαία η άμεση ανάμιξη των φορέων των επιχειρήσεων (επιμελητήρια, εμπορικοί σύλλογοι, οργανώσεις μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, κ.λπ.) ώστε να υπάρξει καλύτερη διάχυση της πληροφορίας, αμεσότερη και ουσιαστικότερη επικοινωνία με τις ΜΜΕ και πιο γρήγορη επίλυση των πρακτικών προβλημάτων που παρουσιάζονται στην εφαρμογή του προγράμματος.

5.12 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει σε σύντομο χρονικό διάστημα από την ένταξη των νέων χωρών, να γίνει ειδική αξιολόγηση χρήσης των εργαλείων του προγράμματος διότι παρά το γεγονός καταγραφής των προβλημάτων που υφίστανται σήμερα στις υπό διεύρυνση χώρες, είναι βέβαιον ότι α) η πραγματική κατάσταση θα αποδειχθεί δυσμενέστερη από ό,τι έχει καταγραφεί, β) θα απαιτηθούν σημαντικές ενισχύσεις, οι οποίες σήμερα δεν μπορούν να αποτιμηθούν και γ) θα υπάρξει μία περίοδος προσαρμογής η οποία κρύβει σοβαρούς κινδύνους για τις ΜΜΕ.

5.13 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής για κατάργηση του JEV προσωρινά, δεδομένης της παρούσας δομής του που αποτελεί αντικείμενο επικρίσεων. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει ότι εξακολουθεί να στηρίζει προγράμματα διεθνικού χαρακτήρα διότι θεωρεί ότι υφίστανται σημαντική υστέρηση διεθνικών συνεργασιών και επιχειρηματικών προσπαθειών στην ΕΕ και ότι είναι αναγκαίο μέσα στην Ευρώπη να καταργηθούν τα επιχειρηματικά σύνορα.

5.14 Επίσης, θα πρέπει να υφίσταται υπό εξέταση επανασύστασης ο μηχανισμός JEV ή μηχανισμός παρόμοιας φιλοσοφίας εάν και εφόσον δημιουργηθούν οι δυνατότητες, μετά τη Διεύρυνση, για

τη δημιουργία διεθνικών συνεργασιών εντός της ΕΕ και ΕΟΧ, δηλαδή να υπάρχει μία πολιτική η οποία θα υποστηρίξει διεθνικές συνεργασίες ΜΜΕ ώστε να καθίσταται δυνατή η επίτευξη του σημαντικού αυτού στόχου, χωρίς τα ιδιαίτερα γραφειοκρατικά βάρη που επιβάρυναν το πρόγραμμα JEV και τα οποία έγιναν αιτία αποτυχίας.

5.15 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει μετά τις ήδη αποκτηθείσες εμπειρίες στο 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, να επανέλθουν σε χρήση μικρά προγράμματα για τις ΜΜΕ τα οποία σήμερα απουσιάζουν από τη φιλοσοφία του προγράμματος.

5.16 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι υφίσταται σοβαρό διαχειριστικό κόστος στην εφαρμογή προγραμμάτων χαμηλών χρηματοδοτήσεων και ότι για το λόγο αυτό υπάρχει η τάση σημαντικής μείωσής τους. Επισημαίνει όμως ότι ο περιορισμός τέτοιων προγραμμάτων αφαιρεί τη δυνατότητα συμμετοχής στις ΜΜΕ οι οποίες αδυνατούν να συμμετέχουν σε προγράμματα υψηλών χρηματοδοτήσεων. Για τους παραπάνω λόγους η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και καλεί την Επιτροπή να είναι ιδιαίτερα προσεκτική στη μείωση ή κατάργηση των προγραμμάτων αυτών ιδιαίτερα που ανταποκρίνονται αποδεδειγμένα σε ουσιαστικές ανάγκες των ΜΜΕ. Για το σκοπό αυτό η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαία την συνεργασία της Επιτροπής με τους επιχειρηματικούς αντιπροσωπευτικούς φορείς.

5.17 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική πρωτοβουλία τον Ευρωπαϊκό Χάρτη μικρών επιχειρήσεων που εγκρίθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα (19.6.2002) και έχει τοποθετηθεί με γνωμοδοτήσεις της κατ' επανάληψη στο παρελθόν. Θεωρεί αναγκαίο να υπενθυμίζει την ανάγκη πρακτικής εφαρμογής του μέσω σαφών νομοθετικών ρυθμίσεων των επιστημόνων του Χάρτη.

5.18 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τους στόχους ενισχύσεις που τίθενται στο Παράρτημα 1 (περιγραφή των τομέων δράσης) σχετικά με τον μηχανισμό εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ (παράρτημα 1, παράγραφος 4 στοιχείο α) σημείο ii) αλλά θεωρεί ότι μπορούν να διευρυνθούν περαιτέρω μετά από σοβαρό και ενδελεχή διάλογο με τους αντιπροσωπευτικούς φορείς των ΜΜΕ (π.χ., συστήματα ποιότητας, περιβαλλοντικές μελέτες, μελέτες ποιότητας, τεχνική και τεχνολογική βοήθεια, μεταφορά τεχνογνωσίας κ.λπ.).

5.19 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ΕΕ πρέπει να καταβάλλει εντονότερες και αποφασιστικότερες προσπάθειες στην ενίσχυση των καινοτόμων ΜΜΕ, αφαιρώντας από τα προγράμματα γραφειοκρατικές διαδικασίες, όπως (π.χ., περιττά έγγραφα, γρηγορότερη προώθηση των διαδικασιών κ.λπ.) οι οποίες έχουν αρνητικά αποτελέσματα και καθυστερήσεις.

5.20 Η ΕΟΚΕ αξιολογεί θετικά την πορεία των προγραμμάτων και επιθυμεί την συνεχή στήριξη και βελτίωσή τους.

Βρυξέλλες, 30 Ιουνίου 2004.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια (ΣΔΕΚ) COM(2002) 563, 16.10.2002.